

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
" pol leta 1 " 60 "
" četrť leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslojpu (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.
Za oznanila se pla-
čuje, od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Dvojna gosposka v deželi.

(Govor poslanca g. Hermana v deželnem zboru v Gradcu.)

Visoki zbor! Vsako leto se poslanci tukaj zbiramo, a blagostanje po deželi se nam krči čedalje bolj. Dežela se pogreza v stroške in dolgove; okrajem, srenjam in posameznikom se ne godi boljše; isto velja o državi. Nevarnost življenja in imetja se množi, uprava je vsa zmešana; verski mir je skaljen, zastopnost med narodi je razdrta, poštenost peša — to so gotovo prikazni, vredne da jih resnobno premišljujemo.

Ljudstvo samo si ne more pomagati; od države nimamo ničesar pričakovati; deželnemu zboru je izročena skrb za deželno blagostanje; on ima tem neprilikam v okom prihajati. Ne samo deželna denarnica je na slabem, vse ljudstvo trpi — in mi, jegovi poslanci, nebi svoje dolžnosti za vsem storili, če bi samo številke proračuna pregledovali in jih skušali v red spraviti. Da varčno postopamo, to je prav; vendar stroške znatno in zdatno skrajšati pa ne najvažnejših koristih poškoditi, to nam ni mogoče, ako sedanja sistema ostane. Zastonj se bodedo trudili nesrečam v okom prihajati, če pa ne bodedo ozira jemali na njihove uzroke in izvire. Pravijo — in po pravici — kakoršna je v deželi javna uprava (Verwaltung) takošno je jeno blagostanje. Kakoršna mora vendarle naša uprava biti, če nam toliko slabega rodi? Jaz vsaj se ne branim javno izreči, da so naše slabe javne naprave in gosposke edine zakrivile vse naše trpljenje, našo telesno in duševno silo in nesrečo. Vendar s tem ne grajam nikogar osebnó, zlasti ne nobene gosposke. Ne rečem, da ta ali ona gosposka svojih dolžnosti ne izpolnjuje. Opustiti hočem vsako osebno grajanje; vsaj mi je dobro znano, da večidel nismo sami krivi babjeverstva, v katerem živimo, in po katerem mislimo, da naša sedanja javna uprava in razvrstitev gosposk nebi mogla drugačna biti, kakoršna je, in da bi tako moralo na vse veke vekov ostati. Kar pa trdim, je to: naša sedanja javna uprava in razvrstitev gosposk nasprotuje zdravej pameti ali naruri, zgodovini in pravici; in to

ravno je, kar nas na nič spravlja. Tega sem prepričan, in če nimam prav, se tudi rad poučiti dam.

Našo deželo vlada sedaj dvojna gosposka: po eni strani deželni odbor (Landes-Ausschuss) v Gradcu v zvezi z okrajnimi zastopi in srenjami, po drugi pa država (dunajski ministri) v zvezi z cesarskim namestnikom v Gradcu (Statthalter); okrajnimi glavarji in srenjami. Pri srenjah kot najnižjih oddelkih javne uprave se srečate obedve gosposki; prva drži možnjo v rokah, druga pa ima izvrševalno moč v svojih oblastih. Prašam sedaj, je li taka dvojna gosposka v deželi naravna ali po pameti, je li potrebna? Ali ni veliko več le taka, ki deželno upravo moti, ovira in neusmiljeno drago dela? Po mojem prepričanju je le poslednje resnično, kar drugače biti ne more. Kajti če ste ob enem dve gosposki v deželi, potem pogreša uprava potrebno edinost ne samo v tem, kar doseči hoče, ampak tudi v pripomočkih in sredstvih; dve gosposki ob enem ne morete svojih poslov opravljati hitro in točno, ampak vse le kar leze počasno in zmedeno, druga moti in ovira drugo in nobena nima dovolj veljavnosti. Nasledek tega je, da imamo celo šaro brezštevilnih uradov in uradnikov, da se upravniška opravila brez konca in kraja cepajo in drobijo in kar je najhujše: potratijo se neizmerno veliko zlatega časa in krvavega denarja. Res veliki škodljivi nasledki nam izvirajo iz tega, da imamo dvojno gosposko v deželi. Nedavno so namislili strugo neke večje reke popraviti; ali dvojna gosposka je koristno reč tako zavlekla, da je vse ostalo pri starem. Nakopičili so res močan jezik popisane papirja, ki pa vendar ni zabranil, da nebi reka bila čez pobrežje se razlila, rodovitnih njiv poplavila in drage zemlje odnesla!

Dvojna gosposka ob enem je tudi sitna reč deželnemu zboru; ta ne vé, od katere bi se voditi dal; prav za prav se sedaj ne da od nikogar voditi, deluje brez vodnika, tava simotamo brez trdnega namena — hira. Naš deželni zbor bi bil že

marsikaj slabega opustil in marsikaj dobrega sklenol, ako bi mu bila enotna deželna vlada kot voditeljica na strani stala. Deželnim zastopom je treba krepke vlade voditeljice ravno tako, kakor vladi čvrstega deželnega zbora, da njo za meje postavnosti zavrne, če se jih prekoračiti drzne. Toda pri nas je vse drugače! Zoper zdravo pamet, zoper razumno, gospodarsko korist predlagate deželnemu zboru obedve gosposki svoje nasvete in načrte novih postav, brez vedenja druge, brez vzajemnega porazumljenja, druga za hrbtom druge, pogosto s zavednim nasprotjem. Mnogokrat stopi pred deželni zbor vladni gospod, zastran katerega poslanci ne vemo, ali nam razlaga svoje lastno mnenje ali pa modrost svojega dunajskega ministra. Ni dolgo tega, kar nam je deželna gosposka, to je deželni odbor, predložila načrt lovske postave, par dni poznej pa pride tudi državna gosposka, t. j. cesarski namestnik, in je v imenu dunajskih ministrov tudi predložila načrt nove lovske postave. Tako smo imeli dva načrta pred seboj. Leta 1871. nam je nasvetovala državna gosposka, t. j. cesarski namestnik, predruženje volilnega reda. Poslanci smo jegov nasvet zavrgli. Letos nam predlaga deželna gosposka tako predruženje in če ta nasvet tudi zavržemo, potem pride zopet vrsta na državno gosposko in tako se lahko žaga naprej brez konca in kraja.

Večkrat želimo poslanci kako novo postavo! Naložimo tedaj deželnemu odboru, da vse dotične reči skrbno preišče in do prihodnje seje napravi pismen načrt nove postave, da se zamoremo potem vspesno razgovarjati in vestno sklenoti novo postavo. Toda deželni odbor ne more vseh potrebnih priprav priskrbeti, ker nima druge, t. j. državne gosposke namreč: cesarskega namestništva in okrajnih glavarjev na razpolaganje. Kedar pa vendarle kako novo postavo sklenemo, tedaj se pa prikaže druga težkoča — deželni odbor ne more sam nove postave svitlemu cesarju predložiti v odobrenje. To pa je potrebno, sicer sklenjena postava ne obvelja. Zgodi se tudi, da deželni odbor za novo postavo vse marljivo pripravi in da se deželni poslanci začnemo o njej razgovarjati, toda glej! mahoma pristopi državna vlada, t. j. cesarski namestnik in reče v imenu dunajskih ministrov, da naj vržemo vso novo postavo pod klop, ker nje dunajski ministri ne trpé in nje tudi, če se sklene, ne predložijo cesarju v potrjenje. V tem žalostnem slučaju bil je ves trud deželnega odbora zastonj in se je vrh tega od državne vlade za svojo marljivosti še moral pokregati dati. Taka je centralistična sistema in jena dvojna gosposka v deželi!

Po mojih mislih nebi smel pred deželni zbor priti noben načrt postave niti od deželne niti od državne gosposke, če ga ni poprej svitli cesar kot vojvod štajerski, t. j. kot deželni oblastnik odobril. Tako zahteva pravi red in pravica. Ali ravno to sedaj ni mogoče! Deželni odbor ne more

do cesarja priti. Nekdaj je bilo drugače! Nekdaj so štajerski stanovi neposredno občevali s svojim deželnim vladarjem; sedaj pa mora naslednik poprejšnih stanov, t. j. deželni zbor iti skozi hiše dunajskih ministrov, preden jegov glas do deželnega vladarja in cesarja prodere. Deželni zbor ima sedaj vedno trpeti, da mu jegove postave in nasvete dunajski ministri popravljajo in korigirajo. Naravna ta pot gotovo ni. Razun tega pa še deželnega vladarja, t. j. vojvoda štajerskega, prav najti ne moremo; vselej zadenemo na avstrijskega cesarja, ki pa sedaj, ko imamo centralistično ustavo, tudi ne more vselej storiti, kakor bi morebiti rad, ker mora poslušati na dunajske ministre, ki so vzeti iz liberalne-ustavaške stranke dunajskega državnega zbora; cesar je navezan na zahtevanja teh ministrov, dokler sedijo na svojih ministerskih stolah!

(Dalje prihodnjič.)

Cerkvene zadeve.

Milostljivi knez in škof so spremljani od č. g. kanonika Kosarja 17. t. m. se odpeljali v Rim k sv. Očetu. G. Kosar namislijo na Laškem ostati kake 3 tedne!

Bratovšina Marije žalostne se je v Celju 1. 1597 osnovala, ko jej je papež Klement VIII. podelil popolne odpustke, ako jeni udi na žalostni petek obišejo kapelo Marije žalostne v farni cerkvi celjski in vredno sv. zakramente prejmejo. Namen bratovšini je po Mariji si od Boga sprostiti srečno smrtno uro. Leta 1856 so se pravila tej bratovšini nekoliko preuredila ter sme imeti samo 700 udov. Vsak ud zmoli na dan 1 očenaš in češčena si Marija in položi na leto 20 kr. starega denarja za olepšanje že omenjene kapele in za opravljanje svetih meš. Iz celjske okolice je sedaj pri bratovšini 300 udov, iz mesta 160 in po drugih farah 240. Lani jih je umrlo 19, novih pa pristopilo 18. Premožnja je sedaj 325 fl.; 200 fl. teh denarjev je posojenih cerkvi sv. Danijela za popolno poplačanje nove lepe monštrance; ostali denar je v hranilnici. Kedar bo zadosti denarjev nabranih, se bode za par oken v žalostni kapeli naročila lepa malarija na steklu, kakor se je to za eno okno že zgodilo!

Slomšekovo vodilo ali Sedem šol krščanskega nauka za otroke, pa tudi za odraslene. Iz „Drobtinice“ pomnoženo na svitlo dal in založil Anton Pintar, fajmošter v Zalem Logu. Z dovoljenjem vis. čast. Ljubljanskega knezoškofijstva. Natisnil R. Milic 1876, prodaja M. Gerber po 30 kr. — G. Izdatelj, kakor pravi v predgovoru, je z lepo knjižico, 94 strani v mali osmerki, želel postreči zlasti svojim duhovnim tovarišem po kmetih, kjer otroci ne morejo celo leto in redoma v šolo hoditi, kakor po mestih, in je torej treba v krajšem času za potrebo v krščanskem nauku jih podučiti in za prejemanje sv. zakramentov jih pripraviti. Utegne pa to „Vodilo“ služiti tudi odraslenim,

zlasti za velikonočno spraševanje, pa starišim in vsim, kateri otroke v krščanskem nauku podučujejo.

Očetom Trapistom v Banjiluki na Bosenskem je cesarjevič Rudolf blagodušno podaril 100 fl.

Frajmavreri so pri nas v Avstriji sicer prepovedani, toda to nič ne brani, da imajo povsod po večjih mestih svoje shodnice ali lože in na Dunaju lastno novino „Der Freimaurer“. V tem listu beremo sledeče: slovesno izpovedujemo, da med nami frajmaurerji nihče, ki še na krščanstvo veruje, nima pravice frajmavrerjem prištet biti. Tako, to je jasno! Frajmavreri niso Kristijani — ampak novi ajdi ali pagani, pravi antikristi!

Gospodarske stvari.

Fizol, fažol, po krivem sem ter tje tudi grah imenovan (*Phaseolus vulgaris et nanus.*)

M. Ni, rekel bi, rastline med onimi, ktere človeška roka prideluje in vzreja, ki bi bila po svetu bolj razširjena kakor fizol. On raste v deželah pod vročim solncem kot sosed tenkovitke palme, mogočne banane, sladkorjeve trstike in kavinega drevesa in daje tam mnogo ljudem poglaviten živež. Nasproti pa v visokem severu na strani trdega hrasta, košate bukve in tanke breze dobro stori in ondotne prebivavce redi in živi. Ker je tako izredno po svetu razširjen pod različnim podnebjem in v raznih deželah, je pa tudi zelo različen po barvi in podobi. Zato ima pa tudi fizol med vsemi pridelovanimi rastlinami največ razredov, kakor ravno tudi domače živali, katerih tolika mnogovrstnost razredov poglavitno iz njihove velike razširjenosti, umetnih vpljivov in podnebne spreminjave izvira. Fizol hoče toplo, rahlo zemljo, zavetno in bolj suho ko mokrotno vreme. Ne prenaša niti zime niti slane, zato se sme še le v zemljo spraviti, ko se teh dveh sovražnikov ni več bati. Rano v aprilu se more fizol le na vrtu saditi, kjer ga je mogoče prav dobro zavarovati. Fizol se posaja navadno v začetku maja za zeleno in suho porabo in noter do konca junija tako, da je do jeseni zelenega fizola za v kuhinjo. — Kdor si hoče ranega fizolovega stročja prirediti, si mora fizola pritlikoveca v lonce posaditi, kateri se potem v toplo hišo postavijo, da fizol začne poganjati. Tako pognani fizol se potem v gnojne grede posadi, če morebiti ne kaže bolje ga brž v gnojne grede posejati. Vender je rano prirejevanje fizola težavno in dostikrat malo hvaležno delo, ktero zahteva skrbne, razumne in sprevidne roke. Toplota, svetloba in zrak so glavni pogoji srečnega vzrejevanja fizola v gnojnih gredah. Kdor v tem delu ni izkušen naj pred sredo februarja ž njim rajši ne začne. V tem času pa že tudi solnce samo nekoliko na pomoč prihaja in fizolovo rast pospešava.

Kdor pa z tem delom že meseca januarja počne, temu fizol dostikrat konec vzame, ker ob

hudem mrazu in pomanjkanju solčne svetlobe gredni zaboji lahko prehladni postanejo in fizol gnjiti začne. Ko je vreme spremenljivo in ko solnce le od časa do časa posije pa takrat vendar močno greje, se morajo posebno ob ostrem vremenu na gnojnih gredah okna marljivo odpirati in tako grede prevetrovati. Če se to tako ne stori, vhaja v zaboje pri oblačnem nebu mrzel zrak in nježnejši deli fizolovih rastlik škodo trpijo, nasproti pa zopet če solnce prevroče pripeka skozi okna lahko zgorijo.

Rani fizol se na prostem tako vzreja, da se črni pritlikovec sred meseca aprila nekoliko dni v vodi namaka in potem na zavetne grede najboljše ob zidih posadi in v hladnih nočeh s slamo pokriva in mraza varuje. Za seme se navadno puščajo najlepše rastlike, od katerih se nič zelenega stročja ne sme potegovati. Seme ohrani 3—4 let kalivno moč.

Fizol ima izredno množino razredov. Skoro vsaki kraj ima svoj poseben razrod. Tu hočemo le tri glavne sorte imenovati:

a) Fizol ovijavec je rastlina, ki se ovija in kateri je treba rajlec, po katerih se more spenjati. Fizol ovijavec se v vrtu po dva črevlja narazen in po šest zrn v jamico posaja. Ko je za pol črevlja visok se s prstjo zasiplje in rajlec pristavijo. Med raznimi razrodi se posebno odlikuje fizol mečevnik in pa fizol z belim in žoltim stročjem, poslednji zlasti zaradi tega, ker stročje ne odreveni in se z zrnjem vred lahko použije. b) Fizol hraševcec se tudi ovija pa le po hraševju ali vejevju kakor grah. Zrnje je bolj drobičko in okroglo in je le suho za porabo v kuhinji. Ali boljši je ko vse druge sorte. c) Fizol pritlikovec tudi fežek imenovan se ne ovija in ne potrebuje niti rajlec niti hraševja. Za rano prirejo v gnojnih gredah se posebno prilaga rani črni zamorček in žolti in beli pritlikovec.

Kosti, rožena strugovina dober gnoj. Sirove, nezdobljene kosti so kot gnojilo brez vse vrednosti. Pri vsakem gnojilu je to poglavitni pogoj, da koristi, da se v zemlji razkroji. To se pa pri celih, nezdobljenih kosteh ne zgodi, česar se lahko vsakdo z lastnimi očmi prepriča, ako 15—20 let stare kosti pogleda, ktere se dostikrat iz grobov izkopljejo. Te kosti so skoraj nespremenjene in ravno tako trde in tope kakor črste. Res da del hrustanca sprhni ali fosforno kislino apno je še popolnoma nerazkrojeno. Kmetovalcu je pa treba nagle in popolne razkrojivne gnjilčnih snovi in koščene prsti, da pravi vspeh z njo doseže. Zato je treba kosti drobno zmleti ali na kak drug način pripraviti. Rožena strugovina ima v sebi veliko gnjilčevih snovi in fosforne kisline in v tem je njena glavna korist ležeča. Gnjlca ima okoli 10% fosforove kisline pa blizo 5—6%. Ti odpadki se dolgo ne razkrojijo in tako tudi le po času koristijo. Njih korist se pa da pohitrili, ako se v roženo moko zmeljejo. V obče pa je le malokdaj

velika množina takih odpadkov za gnojenje na razpolaganje. In tako se tudi v veliki meri z njimi gnojiti ne more. Večidel bode bolje kazalo jih za napravo komposta porabiti. Če se na kompostnem kupu z apnom pomešajo, se gnjilec roževine z apnom v saliterokislo apno sveže, kateri gnoj naj bolje strnjenim sadežem देने. In sicer se sme pred setvijo z takim gnojem le v pičli meri gnojiti. Kot kompostni gnoj slabe setve nekoliko popravi, vendar pa naj bolj pospešuje bujno rast krompirjevega perja ne pa rast gomolja. Če se tedaj v nekterih krajih vendar z takim gnojem krompirju gnoji, se gleda pri tem le bolj na prihodno strneno setev, nego na obilico pridelkov krompirja.

Kako visoko se morajo panji postavljati. Više ko 1.5 metra t. j. blizo 5' bi se panji ne smeli postavljati, ker se sicer pretežko do njih priti more in sploh vse ravnanje z njimi težavno postane.

Konjsko usnjeno upravo lahko obvarujemo plesnobe, gnitja itd. s tem, da denemo med mast, s katero se usnje maže, nekoliko glicerina. Usnje se potem ne lomi, se ne premoči in je obvarovano hitrega gnitja.

Štajersko konjerejsko društvo je sklenolo okrajne zastope prositi za podporo v denarjih in letos premije delivati v Brežicah, v Ormužu, v Šmarji in v Slov. Gradcu. Za okrajne prednike konjerejskega društva so izvoljeni gg.: Andrej Zupanc v Pristovi, Jož. Zupan v Laškem, Anton Pregl v Brežicah, Janez Stadler pri sv. Petru pod sv. gorami, dr. Ulrich na Vranskem, dr. Anton Pihler v Arvežu, grof Orsay v Frauenhofu pri Mariboru. Društvensko svetinjo so za posebne zasluge in kot izvrstni konjerejci dobili gg. Detiček in Paumgartner v Konjicah, Janez Fric v Arnivasi, Janez Kočevar, Blaž Klemenčič in Weinigerholz v Središču, Martin Sevnik v Malemvrhu, Janez Kovačič v Glogovembrodu, baron Post v Polskavi, Bauman v Bistriči, Anton Jurinec v Banoveih in Juri Ferenc v Budiševih.

Sejmovi. 24. aprila v Dolu, v Ivniku, pri sv. Jurju na Pesnici, pri sv. Jurju pri Celju, v Vojniku, v Kaniži, pri sv. Lenartu, v Ptuj, v Pleterju, v Središču, v Mozirju, v Rogatecu, v Laškem, v Hočah, v Cirkovicah. 25. aprila pri sv. Jurju na Savnici, pod Tobrom, v Gotovljah, v Kostivnici, v Gornji Polskavi, v Slov. Gradcu, v Vozenici. 26. aprila v Apačah, v Kozjem, na Vranskem, v Orešju, na Ponkvi in pri sv. Mohorju.

Dopisi.

Iz Maribora. (Razne novosti — Seidl). Veliki petek obhajamo Katoličani v sveti tihoti — zvonovi molčijo. Zato nas je nekoliko neljubo dinolo, ko so tukajšnji luterani celi predpolden v petek zvonili. — Mariborski pevci in gasilci so z

gračkimi in dunajskimi tovariši hotli velikonočno nedeljo iti v Varaždin ter z ondišnjimi Judi in nemčurji napraviti sijajno „Sängertag“. Priprave so bile velike: 4 bande godcev, 18 kočij v Čakovcu, slavoloki, nemških in drugih zastav brez števila. Toda Varaždinski narodnjaki so banu v Zagreb telegrafirali, da se boje hude rabuke, če pridejo nemški pevci in gasilci v Varaždin. Vsled tega je ban ovi „Sängertag“ ali prav za prav nemško demonstracijo prepovedal. Mariborčani so ostali doma in se strašno jezijo. Hrvati pa so slavolčke podrli in nemške zastave raztrgali. — Sedaj mora naša šolska mladež že ob 7. uri v šolo. Dijaki, kateri se najrajše v jutru učijo, profesorji, ki radi dolgo spijo, potem kuharice so zaradi te šolske pre naredbe jako nevoljne. — Mestni šolski svet je pesniku 70letnemu grofu Auerspergu pismeno čestital. Toda pismo je tako ordo in okorno skrpano, da smo se res čudili! Od takih učenih gospodov smo kaj boljšega pričakovali. — Meseca septembra bo tukaj vinorejska razstava. V pripravi odbor so izvoljeni sami Nemci, čeravno imamo Slovenci v Mariboru 3 poslance stanujoče. Taka brezobzirnost bo tudi Slovence prisilila k brezobzirnosti. Utegnemo se za razstavo malo ali nič brigati! G. Seidlu se huda godi. V Gradcu so mu rubili tiste goldinarje, katere si je kot deželni poslanec zaslužil. (!) Na njegovo 2800 fl. cenjeno posestvo v Rožpahu pa sta 2 upnika segnola. Nek Fischer zavolj dolžnih 1623 in Emilija žl. Steinberg zaradi 4104 fl. Da bi bil g. Seidl učitelju Kocmutu izplačal nabrano šolnino, tega še nismo izvedeli. — Znani in mnogočislani vračnik g. Ferd. Jütner je umrl 74 let star.

Od sv. Lenarta v Slov. goricah. (Ozimina, zajci, povodenj). Za ozimino smo letos se jako bali; mislili smo, da je pod debelo in dolgo ležečo snežno odejo vsa segnjila. Hvala Bogu, strah nam je bil prazen! Ozimina je vsa lepa in sedaj veselo zeleni in raste; tudi sneg meseca marca jej ni škodil. Edino v bolj nizkih legah je zimski mraz ozimino poškodil, posebno tam, kder so gospodarji novo seme sejali. — Toda brez žalosti in škode vendar nismo vsi gospodarji zimi odšli. Gospodarjem, ki so imeli v sadunosnikih kaj mladega drevesja, so nadležni zajci tu pa tam hudo nesrečo prizadjali, ker so toliko lepih mladih drevesc objedli, kakor še nikoli poprej. Človek bi se lahko razjokal, ako taka, potrebne skorje oropana drevesca pogleda. Nekateri so v jeseni drevesca sicer namazali, pa letos ni pomagalo nič zoper zajčjo požrešnost. Še celo vinograde so te gladovne stvari napadale in vinske trte objedavale. Tako so pri sv. Marjeti v vinogradu usnarja g. Urbančiča zajci na 400 □ metrov velikem zemljišču vsako trto tako pokončali, da se mora sedaj vse iz nova saditi. — Pesnica je poplavila celo dolgo in široko dolino ter mnogo škode prizadjala kmetom in mlinarjem. Potreba pesniško strugo popraviti se kaže čedalje bolj — očitno.

Iz Ptuja. (Uboj — tatbina). 7. aprila je šel Jožef Lovrec s svojo ženo iz vinograda v Oblačeku domu. Poidočki sta se zakonska svadila in začela tepsti. Ženin brat Arnuš je sestri prihitel na pomoč in je Lovreca s krampom po glavi udaril; Lovrec je ušel v vinograd ves krvav. Toda razkačenih 6 možkih je pritisnolo za njim in ga iz nova mučilo. Ko je nesrečnež že na tleh ležal, še komaj nekoliko živ, mu je grozovitni Jaka Bruner špičast kol v glavo porinol, da je Lovrec brž dušo izdihnil. Morivci so usmrtenega potem pustili na morišču, kder je telo ležalo do drugega dne. Zločinci so sedaj zaprti! — Pri kočljari Ani Čuš v Juršincih so nepoznani tatovi vlomili in pobrali vso obleko; škoda se ceni na 140 fl.

Iz Celja. Porotna sodnija je 1. t. m. imela pod predsedništvom novega predsednika okrožne sodnije celjske, g. Heiriherja obravnavo zoper Štefana Polajžerja, ki je svojo mater ubil. Sodnija ga je obsodila k smrti na vislicah. Morivec je še komaj 31 let star. — Naši nemškutarji so sedaj dobili, kar so si že dolgo želeli, nemško novino, tiskano v Celju. Bodi jim ta igrača; brali bodo list itak sami. Kajti za celjsko mestno klepetanje se bo težko kdo zunanjih zanimival. — Nedavno je v Kaplivesi tamošnji krčmar Miha Leben s kmetskim fantom Karlom Šketom imel hud ravs in kavs. Prišlo je do tepenja in ko se je krčmarica tudi vmes vtikala je srditi Šketa njo s krčmarjem vred črez prag zakadil tako, da si je ta rebra polomil. Leben sedaj na bolestin postelji vzdihuje, Šketa pa v celjski kajhi premišljuje žalostne nasledke pijančevanja in jeze. — Še o neke nesreči imam poročati! 17. marca v noči so trije možki na stezi med Sodnovasjo in Pristovo nenadno napadli Janeza Strašeka, posestnika v Mestinju, ki se je ravno vračal domu iz sejma v Podčetrtku. Tolovaji so ga zgrabili, s palicami topli in na tla vrgli in denarje vzeli, potem pa odbežali. Oropanec tolovajev ni poznal; pa ni dvomiti, da so bili tisti, ki so zakonska Jana in Emo Smolej oropali, kakor je „Slov. Gospodar“ v štev. 12. poročal. To so res žalostne prikazni! Ljudje se bodo morali orožati, kakor na Turškem!

Iz Koroškega. (Razne novosti). Kedar se liberalci v kaj zaletijo, potem ne prenehajo, dokler ne onemorejo. Taka je sedaj pri železnicah. Vsak poslanec se hoče svojim volilem prikupiti s tem, da jim pomaga do kake železnice, če nje prav nič ni potreba, kakor na primer strahovito drage železnice iz Drauberga do Wolfsberga. Res ne vemo, kaj bodo ondi vozili; pa poslanec Ritter je svoje storil in zato so ga v Wolfsbergu hvalili in častili. Ovi Ritter je rodom Prus in upravni svetovalec pri 5 društvih na delnice. Slišimo, da bodo za novo železnico začeli pobirati milodarov; zlasti od posestnikov bi radi dobili zemljišča — zastonj! — Koroška poljedeljska šola v Celovcu šteje 8 učiteljev in samo 30 učencev, ki se mnogo predmetov učé, potrebnih in nepotrebnih, le zastran

verskega nauka, navoda k pobožnosti, k prejemanju zakramentov se ne stori nič. Zato pa tudi krščanski stariši nimajo veliko zaupanja na ovo šolo in odtod pičlo število učencev! — V Celovcu stavijo sedaj novo norišnico tik Glajne. Nek kmet je ondi mimo šel, kedar so gospodi komisijonarji prostor pregledovali. „Kaj pa bode te tukaj stavili?“ praša kmet. Eden izmed gospodov mu nevoljen odgovori: norišnico za kmete. „Sem si precej mislil, dostavi kmet, da bo kaj takega, za gospode bi ta norišnica itak bila premala“. — V nedeljo 9. t. m. je v vasi Kamnik pri Vetrinji blizu Celovca zvečer ob 1/9. uri nastal požar, ki je tri, proti Vetrinji ležeče poslopja uničil. Požarni straži iz Vetrinja in pozneje iz Celovca sta prišli gasiti, in posrečilo se je razširjanje ognja zapreči. Škoda je za pogorele seljake jako občutljiva; imeli so sicer, kakor se sliši, svoje imetje proti škodi po ognju zavarovano, a pozabili so plačati ob pravem času asekurančne premije. Tedaj ni upati, da bi se škoda povrnila. — Če se pomisli, koliko plačila da sedaj kmet ima, ni se čuditi, če on tudi asekurančni denar plačati pozabi.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarski namestnik v Gradcu, baron Kübeck je sam dodal, da ni prav, da so v Mariboru, v Slov. Bistrici in pri sv. Lenartu nameščeni sodniki slovenščine nezmožni. Po končanem zboru so nemški, liberalni poslanci imeli skupno pojedino, pri kateraj je grački poslanec dr. Schloffer neotesano brodaril v surovi napitnici rekoč: „živili isti 3 nemški sodniki, naj se jih število množi!“ Temu nemčurju se dobro vidi, kako bi rad vse Slovence požrl ali v žlici vode potopil; pa zastonj bo njegova zagrizena srditost! — Nasnovana preuredba volilnega reda je tako očitno pristranska in na korist liberalcem, da je te same nekoliko sram postalo in je niso letos djali na dnevni red! — Na Dunaju so kurzi na borzi hudo padli; cena zlatu vedno narašča, papirna renta pa je padla celo na 64 fl. Uzroki tičijo v slabih nasledkih naše krive notranje in zunanje politike. Naši in magjarski ministri so si še vedno in hudo navskriž, čeravno so sami svitli cesar velikonočni terek skupnemu zborovanju predsedovali. Magjari čejo menj plačevati, kakor dosedaj in delež colninskih dohodkov, potem lastno banko, bankovce itd; naši ministri pa se jim nečejo udati. Na dalje se sedaj vidi, da je minister Andrassy 8 tednov zastonj delal za Turke in si prizadeval dognati, da bi Kristijani jegove nasvete in sultanove ponudbe sprejeli in položili orožje. Kristijani ga niso ubogali in se vojskujejo čedalje bolj srečno. Vsled tega že pravijo na Dunaju, da bo minister Andrassy moral odstopiti; to pa bi potegnolo naše in magjarske ministre raz ministerskih stolov. Vojni minister pa neki hoče sam rad odstopiti. Toži namreč, da mu pri sedanjih naših razmerah ni

mogoče za boj pripravljene vojske na noge spraviti. To je res žalosten sad naše liberalne dobe; temveč, ker se je resno bati, da nas minister Andrassy s svojo magyarsko politiko na skorem v krvavo vojsko zaplete. Uhacijevih novih kanonov je še komaj 93 vlitih. Sedaj predstavljajo 14 pešackih in 6 konjeniških regimentov in 6 lovskih bataljonov. Lovski bataljon štev. 7. pride iz Novogamesta in štev. 19 iz Celja v Dalmacijo, štev. 20 iz Maribora v Dunajsko Novomesto in štev. 8 iz Ptuja v Novomesto na Kranjskem.

Vnanje države. Ruska vlada kupiči vedno več vojske na avstrijski in romunski meji; ob enem si prizadeva vse evropske vladarje zvabiti, da pošljejo svoje poslanike na poseben dogovor ali konferencijo v Parizu ter se porazumijo zastran Turškega. Skušnje zadnjih 20 let pa učijo, da je konec takim konferencijam skoraj vselej bil — krvava vojska. — Cesarji in kralji sedaj veliko potujejo; ruski car pride prihodnji mesec na Nemško; angleška kraljica je čez Francosko došla na Nemško; braziljanski cesar in cesarica sta se iz južne Amerike v severno podala. — Francozi snujejo za l. 1878 velikansko razstavo. Francoski podložniki Arabi v Algijerskem so se spuntali; general Carteret pa jih je krvavo pobil — Pomor na Turškem v Aziji se širi; v Bagdadu in Hillah-u umerje po 200 — 250 ljudi na den in bati se je, da turški vojaki pomor še v Evropo zatrosijo.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Mala trdnjava Nikšič na črnogorski meji bila je že vsa izstradana. Da bi posadki živeža donesel, je turški general Muktar-paša zbral 10.000 najboljših vojakov in se je med visokim gorovjem pomaknil do Krstaca. Veliki četrtek so ga Kristijani nagloma napadli od vseh strani, posekali 3 bataljone in vzeli $\frac{1}{2}$ živeža; veliki petek je dal Muktar paša nasipe ali šance delati med strašnim strelanjem vstašev; veliko soboto je nastalo grozno klanje; Turki so hotli prodreti, vstaši so jih zapodili nazaj in vzeli 3 šance; turška vojska je okoli in okoli od vstašev obdana — bode se morala udati. Ako se to zgodi, potem je Hercegovina Turkov rešena. V Bosni stoji pri Biščah 10.000 vstašev; Črnogorci so jim poslali 8000 novih pušek. Po Savi se jim je doposlalo mnogo pušek, streljiva in kanoni. V Belgradu so Srbi na avstrijskega konzula, kneza Wredeta, silno jezni, ker jim v imenu ministra Andrassy-ja brani na Turka udariti. Zato so mu napravili „mačkinjo muziko“ in šipe pobili. Tudi Miriditi v Albaniji hočejo turški jarem otresti.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XXXIV. Bilo nam je rečeno, da bo 13. aprila ob 8. uri eden izmed kardinalov bral sv.

mešo v Vatikanskej cerkvi in da bode pri tej priliki vsem romarjem podelil popolne odpustke, kateri iz njegovih rok vredno premejo sv. Rešnje Telo. Začudil sem se videvši toliko pobožnikov pristopiti k sv. obhajilu: knezov, grofov, imenitnih žlahtnikov, gospá in gospodičin. Po dokončanem opravilu so se vsi tiho in mirno razšli. Imeli smo namreč vsi še prostega časa do $\frac{1}{2}$ 12 ure, t. j. do zaslisanja pri sv. Očetu. Meni se je najboljšje zdelo ta čas porabiti za pot na visoko kuplo cerkve sv. Petra. Dovoljenje sem kmalu dobil. Na levi strani velikanske cerkve, pri kapeli Marijinega darovanja se odprejo dveri na višino. Po 142 širokih stopnicah se vhaja na cerkveno streho. Kraj stopnic so v steno vzdane marmornate ploščice; tem so vsekana imena imenitnih oseb, ki so kedaj kuplo sv. Petra bili obiskali. Človek se močno začudi, kedar dospé nad cerkveno površje; dozdeva se mu, da je prišel v kako mesto nad mestom. Tukaj najdeš gladke steze, ulice med raznimi kuplami nad kapelami, tukaj zadeneš na delavnice, na stanovališča delavcev, ki imajo vedno kako popravlanje na velikanskem cerkvenem posloju; tudi studenci se nahajajo sem ter tje; pogosto srečaš čuvaje, ki ti za par centezimov radi postrežejo ter razgled in druge imenitnosti pokažejo in razložijo. Po precej dolgi poti nad cerkvo pridemo naposled do velike kuple same, ki nad cerkveno streho še 94 metrov visoko v nebo moli; široka je 192 metrov.

Stražaj nam je odprl železne dveri in sedaj smo začeli korakati po prav ozkih stopnicah v kuplo. Hodili smo na okrog tik kupline stene ter smo po precej dolgem stopanju prišli do prve znotranje galerije; iz nje smo dobili prekrasen pogled v globoko cerkvo. Že iz te, pa še bolj iz nekoliko višje, druge galerije gledajé smo vsi ostrmeli zavolj orjaške velikosti cerkve. Človeku je res treba močne glave in bistrih oces, sicer ga omamlica preme gledavšega v strmo globočino. V našej družbi bile so tudi 3 laške gospé, ki so kaj drzno po galeriji hodile in se na železno ograjo naslanjale, kakor da bi stale le nekoliko stopinj nad zemljo. Meni se je vsa družba posmehovala, ker se ograje blizo nisem doteknol, marveč neprenehoma po zidu poprijemal; nikoli nisem hrbta od stene odmeknil. Slobodno rečem, da še se mi nikoli niso kolena tako strahú tresla, kakor na galeriji kuple sv. Petra. Slednjíc dospemo na vrh. Po kupli se od zunaj lahko v okrog sprehaja brezskrbno. Razgled na večno mesto in jegovo okolico je nepopisljiv. Žal nam je bilo, da nam je slabo vreme razgled pačilo. Čudili smo se tudi pripravam za razsvetljenje kuple. Zidu je vložena in pripeta močna železna veriga; na njo se priveže vrv, po kateri človeka v kuplino votlino spuštijo, da svetilnice na že pripravljenih mestih nastavljene prižgé. V sedanjih za sv. Očeta tužnih časih se tako svečano razsvetljenje kuple opušča. Poprej, ko so papež še bili svetni vladar svojih

dežel, so dajali kuplo večkrat v letu razsvetliti. Najkrasniše je vselej bilo razsvetljenje na predvečer praznika sv. apostolov Petra in Pavla.

Zapustivši veličastno kuplo smo prišli ravno prav nazaj k vatikanskemu poslopju. Kajti od vseh strani so že drdrale svetle kočije z imenitnimi žlahtniki, kateri so z nami vred namenjeni bili iti pred sv. Očeta. Pri vходу smo naleteli na pijemontežkega ogleduha, ki je nemirno sem ter tje letal in jezno vsakega meril od glave do nog, kakor da bi ga hotel pozobati. Nas je njegov srd malo zanimal, ter smo brž mimo švicarske straže šli naprej na desno po polzkih kamnatih stopnicah. Povsodi, kjer so se stopnice zasuknile, je stala straža. (Nastavek prih.)

Smešničar 17. Nekemu vojaku, ki je služil sv. Očeta, je srboritnež na železnici grdo zabavljaval. Vojak je pa molčal. Naposled ga zabavljivec praša: kaj ne, da vam je papež dal oblast meševati, spovedovati itd.? Sedaj vstane vojak in reče: aha! papež so mi dali še večjo oblast; jaz smem sedaj tudi birmati — in v istem trenutku zažge zijaku tako žgečo klofuto, da so se mu tri solnca zasvetila in da se je skoro raz klopi zvrnil. Vse se je na glas smejalo in nenavadnemu birmancu prav dajalo.

Razne stvari.

(V Slov. Bistrici) je krčmarju Lüklnu pogorel škedenj, govejski in svinjnski hlev z živino vred. Na pogorišču so pozneje našli kostenjaka človeka, najbrž berača, ki je ogenj zatrosil in sam zgorel.

(Za Brežice) in okolico se bo vendar enkrat urad za cementiranje razne posode in vag po novi meri pričel 29. t. m. v hiši gospé Ane Glaserjeve št. 54.

(Ponarejen denar) namreč dvajsetice iz kositra ali čina je v Vržeju izdal Tomaž Kitionja iz Murave in je zarad tega s sodnijo dobil oprakov.

(230 fl.) so tati ukradli Janezu Pajdašu, daccarju na Muti, iz hiše, v katero so po noči vlomili.

(Ignac Paulič) knap iz Zreč se je v Otišnemvrhu pri Slov. Gradcu žganjice napil, upijanil in potem v hlevu z jermenom obesil.

(Notar) v Gornjemgradu je postal g. Janez Pogačnik.

(Dražbe). 22. aprila Mih. Modrinjak v Središču 3100 fl. (2), Jan. Šnudrl v Mariboru 3039 fl. (2), Andrej Vinkovič v Ljutomeru 5137 fl., Mih. Smigoc v Okiču 2040 fl. (5), Jan. Deutschbauer pri Maleku 2707 fl. 25. aprila Juri Koban v Polskavi 7000 fl. (zavolj dolžnih 16 fl.), Fr. Knafič na Pesnici 8705 fl. Juri Merc v Lošinu 800 fl. (3), 26. aprila Štefan Kovačič v Mlomonu (2), 27. apr. Neža Obrovnik v Pobrežju 850 fl. (3), Jera Jerič v Pustikah 420 fl. 28. aprila Fr. Reher v Muti 3500 fl. (3), Jan. Herič v Mahrenbergu 4700 fl. Neža Povoden na Pesnici 1010 fl. 29. aprila Jak.

Petek v Bučkovih 1254 fl., Ig. Senica pri Celju 4066 fl., Juri Praprotnik v Lačjivesi 4246 fl. (2), Franc Žuža v Žavcu 300 fl.

Listič uredništva: Dopisi iz Ponkve, sv. Lovrenca, od Velikenedelje in iz Celja prihodnjič. Inserat g. C. v M. in g. Ig. St. v Kozjem prihodnjič.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁸/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Jecmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	8	10	6	30	5	10	3	60	5	—	4	90	4	90
Ptuj	8	—	6	40	5	50	2	80	4	60	4	20	5	50
Slov. Gradec	9	43	6	83	6	50	3	74	4	87	7	80	5	69
Gradec	8	71	6	82	5	—	3	78	4	80	—	—	5	50
Celovec	9	40	6	42	5	82	3	82	4	39	3	30	5	04
Ljubljana	8	61	5	69	4	10	3	57	4	88	4	39	5	37
Varaždin	7	95	4	85	4	60	3	50	4	40	—	—	4	80
Šoštanj	8	13	8	10	5	69	3	25	5	53	5	20	4	88
Dunaj 100 Kg.	11	32	8	40	10	—	9	50	6	15	—	—	—	—
Pešt "	11	—	7	90	7	62	9	92	5	10	—	—	—	—

Loterijne številke:

V Gradcu 15. aprila 1876: 43 10 25 58 27.

Na Dunaju " " 16 15 76 27 83.

Prihodnje srečkanje: 29. aprila 1876.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 64 — — Srebrna renta 68 — — 1860-letno državno posojila 114 — — Akcije narodne banke 858 — Kreditne akcije 116 — — Napoleon 9-53 — Ces. kr. cekini 5-64 — — Srebro 103-40

Priporočba.

Franjo Krašovic,

zlatar v Celju hiš št. 21. v gosposki ulici

se priporoča preč. duhovščini in farnim predstojnikom za izdelovanje pozlatafskih del, ponovljenje altarjev, tabernakeljnov, lec, prižnic, okvirjev in različnih podob. Tudi iz novega izdeluje se vsakem slogu, prav okusno, dogotrajno, po nizki ceni. Vsa naročila se vestno izpolnjujejo.

Spričevala imam od prvih mojstrov v Beču in znamenitih drugih, pri katerih sem mnogo let delal. Tudi od preč. g. župnikov, pri katerih sem kaj zgotovil, zamorem ugodna spričala pokazati.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo Krašovic.

Služba organista in mežnarja

ob enem je razpisana pri romarski cerkvi na Ptujski gori (Maria Neustift bei Pettau). Prosilci se naj do 25. aprila oglasijo.

Na Ptujski gori, 2. aprila 1876.

Cerkveno predstojništvo.

2-2 **Priporočba.**

Podpisani si dovoljuje p. n. občinstvu naznaniti, da je svojo, pod imenom „Zettlerjeva gostilnica“

(Zettlers Gasthaus)

v ulici mestne farne cerkve, dal v najem gospodu **Fr. Roškerju.**

Slavnemu občinstvu in obiskovalcem, kateri so mi skazovali med mojim krčmarjenjem čast, izrekam javno zahvalo; ob enem pa prosim, da bi se mojemu nasledniku, kateri bode točil dobro vino, dobro pivo in bode z okusno kuho p. n. občinstvu postreči zamogel, ravno tisto zaupanje storilo z obilnim obiskovanjem.

Zettler.

8-8 **Za malarje in lakirarje!**

Priporočam svojo zálogo zmlatih oljnato-firneževih barv, oljnatega firneža, trpentina, kopalovega laka, suhih barv, čistega zlata v listkih, srebra, mednih plošč, vsakovrstnih ščetek ali penzelov in drugih ščetinastih reči, vse po najnižji ceni. Pri večjih naročilih še bolj znižujem ceno. Vnanjim naročilom hitro ustregam.

H. Billerbeck,

malar in lakirar

v Mariboru v gosposki ulici.

2-6

5-5 **Gospodarji!**

Ravno sem dobil nova semena in sicer vsake vrste, katerekoli potrebujete n. pr. detelje, trave, salate, graha, fazola, korenja, repe, tudi vse sorte cvetličie; potem več sort sunajskega krompirja. Za rast vseh mojih semen sem porok.

Ob enem Vam, rojaki, tudi priporočam svoje špecerijsko blago, katerega imam vseh sort n. p. kavo, sladkor, olje, vsake vrste vina v steklenicah potem vse sorte subih in firnisovih barv itd. v najboljšem stanu.

Tudi vse sorte zlahtne drevesca od g. Čolnika v Dervanju se pri mene dobivajo.

Z odličnim spoštovanjem

M. Berdajs v Mariboru.

Lepa kobilá,

rujavka (Fuchs), domačega plemena in reje, pet let stara, petnajst pesti visoka, pridna za vsako delo, za hitro vožnjo, priporočbe vredna vsakemu gospodu, se proda v Spodnji Loznici. Kupci se naj glasijo na pošti v Makolah, kder se zamore več izvedeti.

Andrej Mesarič,
posestnik v Loznici.

Pravi
WILHELM OVI
antiartritični antirevmatični
čaj za čiščenje krvi

(Čisti krv zoper protin in revmatizem.)
je kot

spomladno zdravljenje
edino gotovo zdravilo krv čisteče sredstvo,

S privoljenjem
c. k. dvorne
pisarne vsled
sklepa na Du-
naji 7. dec.
1858.

ker je od
prvih medi-
cinskih
avtoritet
Evrope

Vsled Nj. Vel.
Najvišjega po-
velja zoper po-
narejenje zava-
rovano. Dunaj,
28. marca 1871.

z najboljim uspehom upotrebljevano bilo.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupla in odvrne iz njega po nastranem upotrebljevanju vse nečiste za bolezen nabrane reči; tudi je učinek gotovo ustrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih boleznih, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spušajev pri spolnih boleznih in po koži, mozolov po telesu ali lieu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnjetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenci, silnem bolenji po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanju v želodcu, vetrovih, zaporu, scavnih nadlogah, močenju, možkem oslavljenju, toku pri ženah.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladéče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico. Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se tirjane zastoj dopošiljajo, spričuje resničnost zgorej uvajenih razlogov.

Svarimo pred ponarejanjem.

Svarimo pred sleparijo.

Pravi Wilhelmovi antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi

antirevmatičnega čaja začiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaju ali v mojih po časniki navedenih zalogah.

Zavitek, po 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnik pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gid., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj dobiva v Mariboru pri Alojziju Kvandestu, v Celju pri Fr. Raušerju in v Baumbahovi apoteki, v Mozirju pri Tribuc-u, v Podčetrtku pri Müllerju, v Slov. Bistrici pri Janezu Janošu, v Slov. Gradcu pri Kaligariću, v Ptuju pri Drag. Girodu, v Varaždinu pri dr. Hattlerju in v Ljubljani pri Lasniku, apotekarju.